

INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj – juni/lipanj 2022. godine

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	5
<i>Kretanje industrijske proizvodnje.....</i>	5
<i>Maloprodaja.....</i>	7
<i>Tržište rada.....</i>	8
2. Javne finansije.....	9
<i>Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini.....</i>	10
<i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda</i>	12
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	13
<i>Cijene.....</i>	13
<i>Monetarni sektor.....</i>	14
<i>Bankarski sektor.....</i>	16
<i>Berze u Bosni i Hercegovini.....</i>	17
4. Vanjski sektor.....	20
<i>Vanjskotrgovinska robna razmjena.....</i>	20
5. Strana direktna ulaganja.....	24

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu Bosne i Hercegovine. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

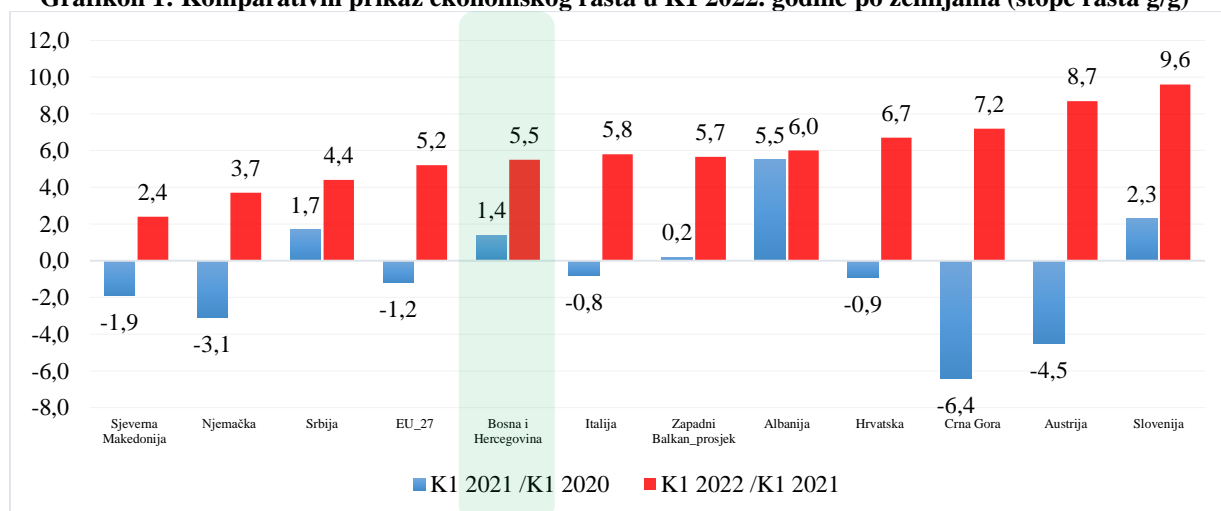
Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju Bosne i Hercegovine.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima Bosne i Hercegovine koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu Bosne i Hercegovine.

* * *

Prema trenutno raspoloživim preliminarnim podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS-a) (statistika nacionalnih računa) za K1 2022. godine u Bosni i Hercegovini je registriran ekonomski rast od 5,5% u odnosu na isti period prethodne godine.¹Ova relativno visoka stopa ekonomskog rasta predstavlja nastavak trenda rasta ekonomske aktivnosti iz prethodne godine (2021/2020 7,2%) i posljedica je jačanja kako domaće, tako i izvozne tražnje. Naime, prema podacima Eurostat-a za K1 2022. godine unatoč velikim izazovima kao što su ukrajinska kriza i pojačani inflatorni pritisci u zemljama EU nastavljen je trend rasta ekonomske aktivnosti što je rezultiralo ekonomskim rastom od preko 5%.² Komparativni prikaz kretanja ekonomskog rasta po zemljama u K1 2022. godine prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 1: Komparativni prikaz ekonomskog rasta u K1 2022. godine po zemljama (stope rasta g/g)

Izvor: BHAS

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup tromjesečni podaci za K1 2022. godine“, 06.07.2022. godine.

² Eurostat, Euroindicators, „Preliminary flash estimate for the first quarter of 2022“, 52/2022 - 29 April 2022

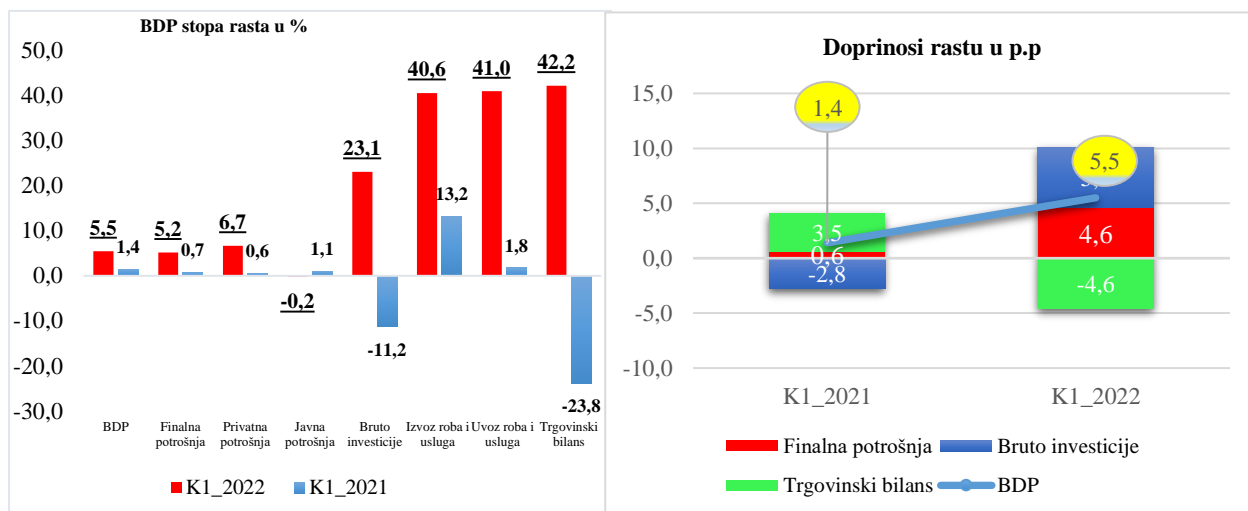
Visok nivo ekonomske aktivnosti u zemljama EU nesumnjivo je imao pozitivne implikacije na ekonomska kretanja kako u regionu tako i u Bosni i Hercegovini u K1 2022. godine. Tako je Bosna i Hercegovina u K1 2022. godine ostvarila stopu ekonomskog rasta od 5,5% što je u rangu regionalnog prosjeka zemalja zapadnog Balkana. Ako se pažljivije posmatra struktura ostvarenog rasta BDP-a može se zaključiti da je privatna potrošnja predstavljala ključno uporište istog. Naime, prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za K1 2022. godine u Bosni i Hercegovini je došlo do povećanja privatne potrošnje od 6,7% u odnosu na isti period prethodne godine, tako da je doprinos iste u ekonomskom rastu iznosio 4,7 p.p. Određeni kratkoročni pokazatelji kako što su porast prometa u okviru maloprodaje, dvocifrena stopa rasta uvoza roba i prihoda po osnovu PDV-a, porast priliva noćavih doznaka građana iz inostranstva i povećan broj zaposlenih lica na indirektan način ukazuju na rast privatne potrošnje u K1 2022. godine u Bosni i Hercegovini. U kontekstu analize kretanja ekonomskog rasta, a naročito privatne potrošnje u Bosni i Hercegovini u 2022. godini svakako vrijedi istaći da je tokom posmatranog perioda došlo do značajnog rasta cijena. Naime, prema podacima BHAS-a za P1 2022. godine inflacija u Bosni i Hercegovini mjerena indeksom potrošačkih cijena iznosila je 11,5% u odnosu na isti period prethodne godine.

S druge strane, javna potrošnja tokom posmatranog perioda je stagnirala tako da je doprinos iste u ekonomskom rastu bio neutralan. Pored povećanja potrošnje, prema podacima statistike nacionalnih računa BHAS-a za K1 2022 godine u Bosni i Hercegovini je registriran relativno snažan rast bruto investicija od 23% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je doprinos istih u ekonomskom rastu iznosio oko 5 p.p. Međutim, prilikom interpretacije ovog relativno snažnog rasta investicija tokom K1 2022. godine potrebno je imati u vidu da se u okviru kategorije nalaze i zalihe koje su vrlo vjerovatno imale utjecaj na rast investicija u ovom periodu. Naime, iako podaci iz nacionalnih računa ukazuju na dvocifren rast investicija određeni kratkoročni pokazatelji kao što je rast izvršenih građevinskih radova od 2%, porast kredita nefinansijskim preduzećima od oko 3% to ne potvrđuju.

Visok nivo ekonomske aktivnosti u zemljama EU (rast BDP preko 5%), pokidani lanci snadbijevanja usljed Covid i ukrajinske krize, snažan rast svjetskih cijena rezultirali su značajnim povećanjem ukupne vanjskotrgovinske razmjene u Bosni i Hercegovini. Tako je u Bosni i Hercegovini nastavljen trend rasta ukupne vanjskotrgovinske razmjene iz prethodne godine. Prema podacima BHAS-a za K1 2022. godine ukupna vanjskotrgovinska robna razmjena (robe + usluge) uvećana je za oko 3,5 milijardi KM odnosno preko 40%. Izvoz (robe+usluge) iz Bosne i Hercegovine u K1 2022. godine iznosio je preko 4,7 milijardi KM što predstavlja povećanje od 1,4 milijarde KM odnosno preko 40%. S druge strane, u K1 2022. godine uvoz u Bosnu i Hercegovinu je iznosio oko 5,9 milijardi KM što predstavlja povećanje od oko 1,7 milijardi odnosno 41% u odnosu na isti period prethodne godine. Viša osnovica i nešto viša stopa rasta uvoza u odnosu na izvoz rezultirali su povećanjem vanjskotrgovinskog deficita od preko 40%, tako da je doprinos vanjskotrgovinskog bilansa u ekonomskom rastu bio negativan i iznosio je 4,6 p.p. Međutim, prilikom analize kretanja u okviru vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom vrijedi istaći da je tokom posmatranog perioda došlo do značajnog rasta cijena. Naime, prema podacima Međunoradnog monetarnog fonda (IMF-a) ukupni indeks svjetskih cijena je uvećan za preko 50%, pri čemu je porast cijena energenata iznosio za oko 70%, hrane 22%, dok je cijena metala uvećana za 13%.³ Pregled strukture ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u K1 2022. godine prikazan je na grafikonu ispod:

³ <https://data.imf.org/?sk=471DDDF8-D8A7-499A-81BA-5B332C01F8B9&sId=1547558078595>

Grafikon 2: Struktura ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u K1 2022. godine (stope rasta u % i doprinosi rastu u p.p)

Izvor: BHAS

1. Realni sektor

Kretanje industrijske proizvodnje

Tokom prethodne godine došlo je do osjetnijeg ekonomskog oporavka kako u eksternom okruženju tako i u Bosni i Hercegovini. Jačanje ekonomskog rasta u glavnim trgovinskim partnerima pozitivno se odrazilo na izvoznu tražnju a samim tim i na proizvodne procese u zemlji što je rezultiralo povećanjem fizičkog obima industrijske proizvodnje od preko 10%.⁴ Trenutno raspoloživi statistički podaci (međunarodni i domaći) za prvo polugodište 2022. godinu ukazuju na to da je trend rasta privredne aktivnosti nastavljen, ali nešto nižim intezitetom u odnosu na prethodnu godinu. Naime, prema podacima Eurostata za K1 2022. godine u zemljama EU zabilježen je ekonomski rast od 5%, dok je rast fizičkog obima industrijske proizvodnje iznosio oko 3% u odnosu na prethodnu godinu.⁵

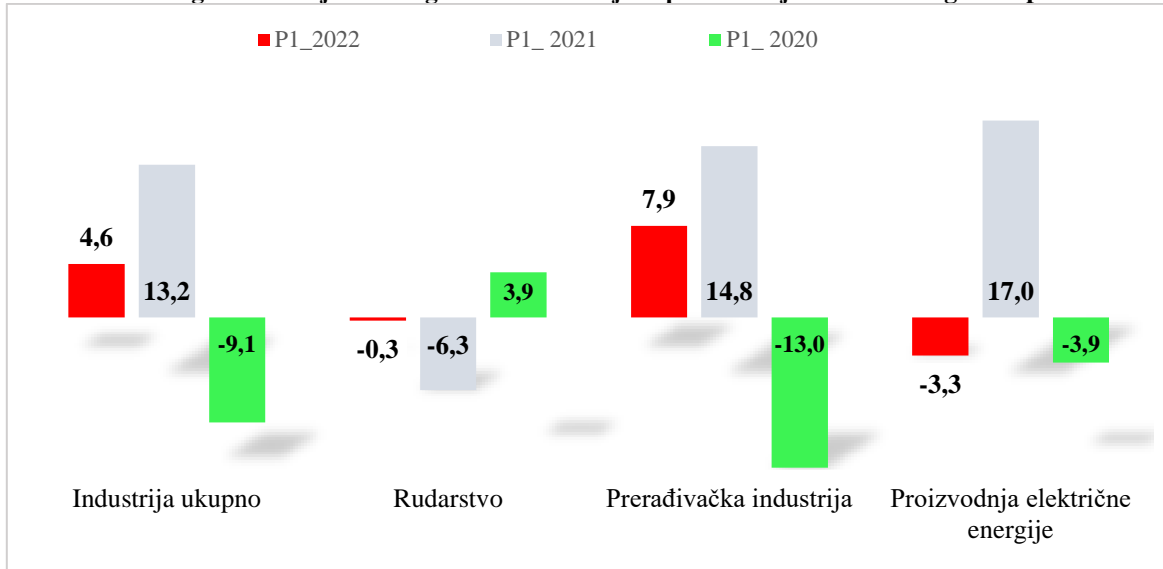
Čini se da je sličan trend rasta industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini nastavljen i u 2022. godini. Naime, prema trenutno raspoloživim preliminarnim podacima BHAS-a za P1 2022. godine u Bosni i Hercegovini je registriran rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 4,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovo povećanje proizvodnje ostvareno je ponajviše zahvaljujući povećanju proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini od 7,9%. S druge strane, u okviru sektora rudarstvo zabilježena je stagnacija proiz, dok je proizvodnja električne energije smanjena za 3,3% u odnosu na isti period prethodne godine.⁶ Pregled kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini po sektorima u P1 2022. godine prikazan je na grafikonu ispod:

⁴Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za decembar 2021. godine-prethodni podaci“, 26.01.2022. godine.

⁵ Eurostat, Euroindicators, „Industrial Production“, 43/2022, 20 May 2022.

⁶Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za juni 2022. godine-prethodni podaci“, 27.07.2022. godine.

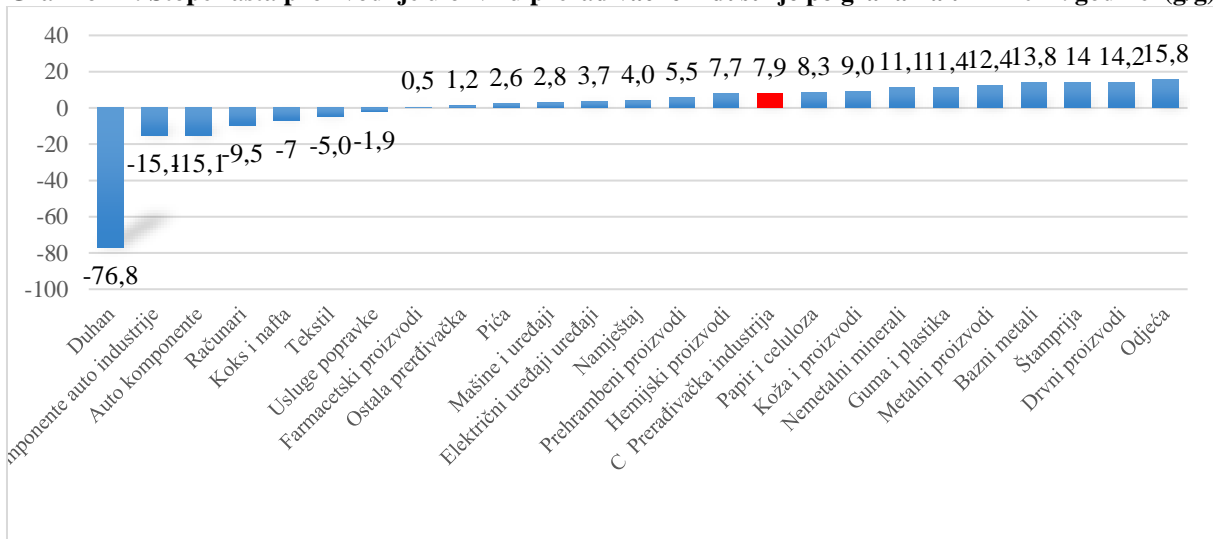
Grafikon 3: Pregled kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje za P1 2022. godine po sektorima

Izvor: BHAS

Proizvodni procesi u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini u velikoj mjeri su determinisana kretanjem izvozne tražnje odnosno privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima zemalja EU. U skladu s tim, prilično snažan ekonomski rast u zemljama EU od oko 5% rezultirao je povećanjem fizičkog obima proizvodnje u okviru prerađivačke industrije od skoro 8% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po granama najznačajniji rast proizvodnje je ostvaren u okviru tradicionalno izvoznih grana koje svoje proizvode plasiraju na tržišta zemalja EU. Pregled kretanja proizvodnje u okviru prerađivačke industrije po granama u periodu januar-juni 2022. godine prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 4: Stope rasta proizvodnje u okviru prerađivačke industrije po granama u P1 2022. godine (g/g)

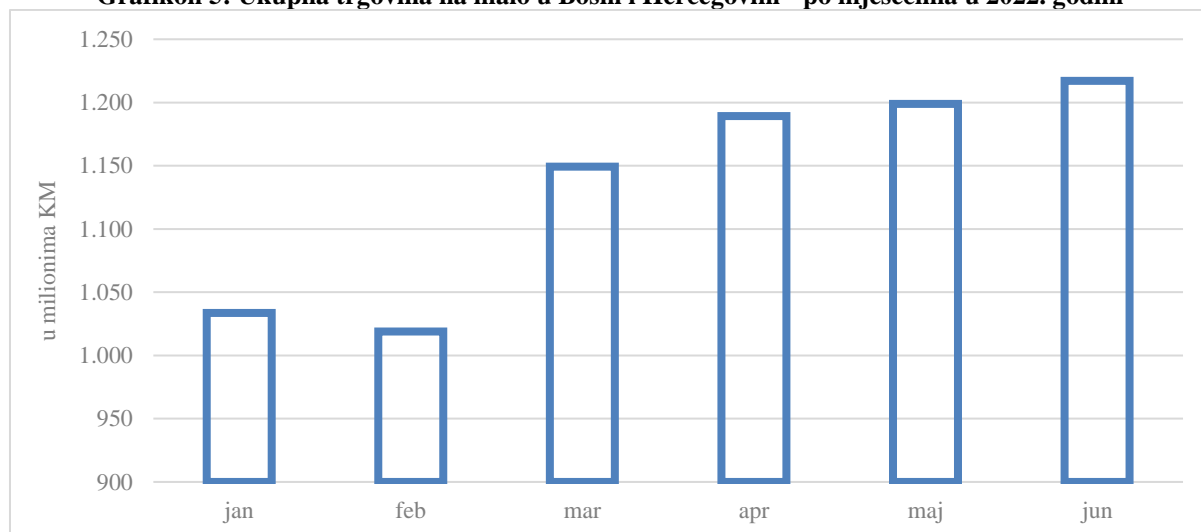
Izvor: BHAS

Maloprodaja

Rast ukupne trgovine u periodu januar-juni 2022. godine iznosio je 16,2% (podaci za promet po mjesecima se nalaze u grafikonu ispod). Povećan promet u navedenom razdoblju, usljed nastavka jačanja tražnje, najviše se mogao osjetiti kod trgovine motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicima (u daljem tekstu s.p.) gdje je ostvaren rast prometa od 22,7% te kod prometa u trgovini na malo osim trgovine motornim gorivima u s.p. za 14,6%. Kod prometa

registovanog kroz fiskalne uređaje u Bosni i Hercegovini, u periodu januar-juni 2022. godine, može se vidjeti da je također došlo do rasta prometa za 22,67% (g/g). Povećan promet u navedenom razdoblju (usljed značajnijeg rasta nabavnih i transportnih cijena) sasvim sigurno se odrazio i na porast nivoa cijena u maloprodaji.

Grafikon 5: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini - po mjesecima u 2022. godini⁷

Izvor: BHAS

Prema zvaničnim podacima BHAS-a ukupna trgovina na malo u mjesecu junu 2022. godine, u odnosu na isti mjesec prethodne godine, zabilježila je realni rast prometa od 10,4%⁸.

Glavni nosilac rasta ukupne trgovine u junu 2022. godine je realno povećanje prometa od 16,3% u trgovini motornim gorivima na malo u s.p. Pored navedenog do rasta je došlo i kod trgovine na malo, osim trgovine motornim gorivima u s.p. gdje je zabilježen rast prometa za 8,8%.

I u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u s.p. je ostvaren rast od 1,7% kao i u trgovini na malo neprehrambenim proizvodima gdje je došlo do rasta od 11%. U mjesecu junu 2022. godine kod trgovine na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u nespecijaliziranim prodavnicama (u daljem tekstu n.p.) je također zabilježen rast od 5,5%.

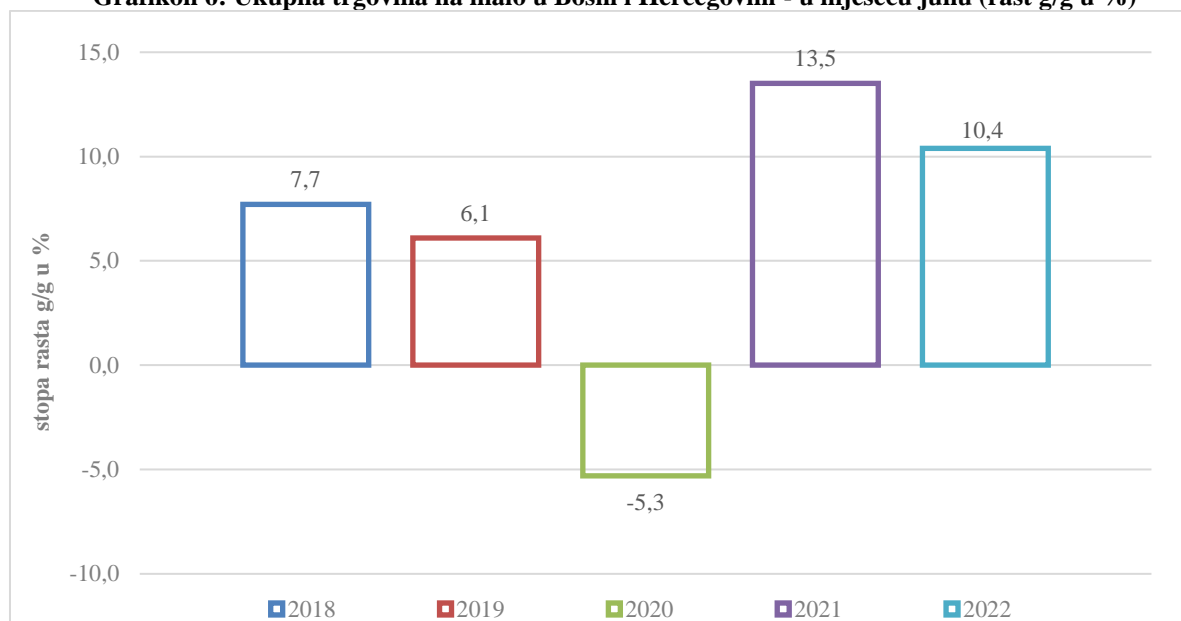
Višemjesečni rast je također nastavljen u okviru svih kategorija trgovine na malo neprehrambenim proizvodima, gdje je najviši rast zabilježen kod trgovine na malo ostalom robom koja je u posmatranom mjesecu veća za 66,7 miliona KM (g/g).

Dalje slijede, trgovina na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju koja je, u junu 2022. godine, porasla za 3,99 miliona KM (g/g) te trgovina na malo informacijsko komunikacijskom opremom gdje je promet veći za 1,9 miliona KM (g/g). Trgovina na malo ostalom opremom za domaćinstvo je niža za 2,77 miliona KM dok je istovremeno trgovina na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica zabilježila pad prometa za 1,5 miliona KM.

⁷ Promet trgovine na malo, realna - kalendarski prilagođena serija, 2006-2022, u milionima KM

⁸ Izvor podataka: BHAS, Indeksi prometa trgovine na malo u Bosni i Hercegovini, juni 2022.

Grafikon 6: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini - u mjesecu junu (rast g/g u %)

Izvor: BHAS

Kod trgovine ostalom robom u s.p. najveći porast prometa, u mjesecu junu 2022. godine, od 37,6% g/g zabilježen je kod trgovine na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože (zabilježeni promet veći je za 63,1 miliona). Zatim slijede trgovina na malo sportskom opremom, igrama i igračkama sa rastom od 13% te promet u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima gdje je ostvareni rast iznosio 7,3%. Porast prometa je također zabilježen i kod trgovine na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo sa stopom rasta od 2% dok je trgovina na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima zabilježila pad prometa od 0,7% (g/g).

Tržište rada

Podaci o broju zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini za juni 2022. godine nisu objavljeni od strane BHAS-a u periodu pripreme Informacije, pa se podaci u tekstu odnose na maj 2022. godine.

U maju 2022. godine broj zaposlenih bio je veći za 2,8% u odnosu na isti mjesec prethodne godine i iznosio oko 844,8⁹ hiljada. Posmatrajući broj zaposlenih lica prema područjima djelatnosti, najznačajniji rast u maju 2022. godine bilo je u oblasti trgovine i industrije.

Broj zaposlenih lica u maju 2022. godine je najznačajnije uvećan u području djelatnosti trgovine na veliko i malo¹⁰, popravke motornih vozila i motocikala za 6,2% g/g uz doprinos rastu od 1,1 p.p. Pored trgovine, rast obima proizvodnje u prerađivačkoj industriji (detaljnije u oblasti industrijske proizvodnje) uticao je na broj zaposlenih lica u ovoj djelatnosti koji je u posmatranom periodu uvećan za 3,2% g/g uz doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih oko 0,6 p.p. Pored pomenutih oblasti koje zapošljavaju najviše lica u Bosni i Hercegovini, broj zaposlenih je značajno uvećan i u području djelatnosti informacija i komunikacija (8,2% g/g)

⁹ Privremeni podatak. Izvor: BHAS.

¹⁰ Ukupan promet trgovine na malo u Bosni i Hercegovini, posmatran u tekućim cijenama, u maju 2022. godine ostvario je rast od 22,0% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Posmatrano u stalnim cijenama, ukupan promet trgovine na malo ostvario je rast od 11,8% u odnosu na maj 2021. godine. Izvor: BHAS, Poslovne statistike, indeksi prometa trgovine na malo, maj 2022. godine.

uz doprinos rastu od 0,3 p.p. kao i u području djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (5,3% g/g uz doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih od 0,2 p.p.).¹¹

Broj registrovanih nezaposlenih lica u junu 2022. godine manji je za 8,7% u odnosu na juni 2021. godine i iznosio je oko 359,6 hiljada. Prema podacima¹² Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, u junu 2022. godine je brisano ukupno 21.081 lica sa evidencija službi zapošljavanja. Od ovog broja zaposleno je 9.765 lica. Istovremeno je za 9.245 lica prestao radni odnos. Na osnovu raspoloživih podataka stopa registrovane nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini u maju 2022. godine je iznosila 29,9% i smanjena je za 0,4 p.p. u odnosu na prošli mjesec.¹³

Tabela 1: Broj zaposlenih lica i registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini

Mjesec	Broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti period prethodne godine)	Broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti period prethodne godine)
I-XII 2021	823.599	1,3%	394.402	-5,0%
I-2022	838.688	3,4%	377.126	-9,1%
II-2022	839.415	3,6%	375.689	-8,5%
III-2022	841.392	3,6%	371.982	-8,5%
I-III 2022	839.832	3,5%	374.932	-8,7%
IV-2022	843.194	2,8%	365.878	-9,0%
V-2022	844.792	2,8%	360.511	-9,0%
VI-2022	-	-	359.607	-8,7%
I-VI 2022	-	-	368.466	-8,8%

Izvor: BHAS, Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, zavodi za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini

Podatak o prosječnoj neto plati za juni 2022. godine nije objavljen u periodu izrade Informacije pa se podaci odnose na maj 2022. godine.

U maju 2022. godine nastavljen je rast prosječne neto plate u Bosni i Hercegovini koja je iznosila 1.106 KM i nominalno je veća za 12,8% u odnosu na maj 2021. godine. Ipak, bitno je uzeti u obzir da je inflacija u posmatranom mjesecu iznosila 14,4% g/g što govori da je realni rast prosječne neto plate bio negativan.

Kao i prethodnih godina, najveća prosječna isplaćena neto plata u maju 2022. godine bila je u području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.678 KM), dok je najniža prosječna isplaćena neto plata u području djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (723 KM).

Iako je u mnogim djelatnostima zabilježen brži rast neto plata, najveće nominalne stope rasta prosječne neto plate u maju 2022. godine bile su u području administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (35,9% g/g), djelatnosti poslovanja nekretninama (25,6%), djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (23,7% g/g).

¹¹ U Bosni i Hercegovini u mjesecu maju 2022. turisti su ostvarili 139.529 posjeta, što je za 124,1% više u odnosu na maj 2021. godine. Turisti su ostvarili 289.346 noćenja, što je za 115,8% više u odnosu na maj 2021. godine. Izvor: Poslovne statistike, turizam, maj 2022. godine.

¹² Izvor: Pregled stanja tržišta rada na dan 30. juna 2022. godine.

¹³ Podatak o stopi registrovane nezaposlenosti se odnosi na maj 2022. godine jer podaci o broju zaposlenih lica za juni 2022. godine nisu objavljeni u periodu izrade Informacije.

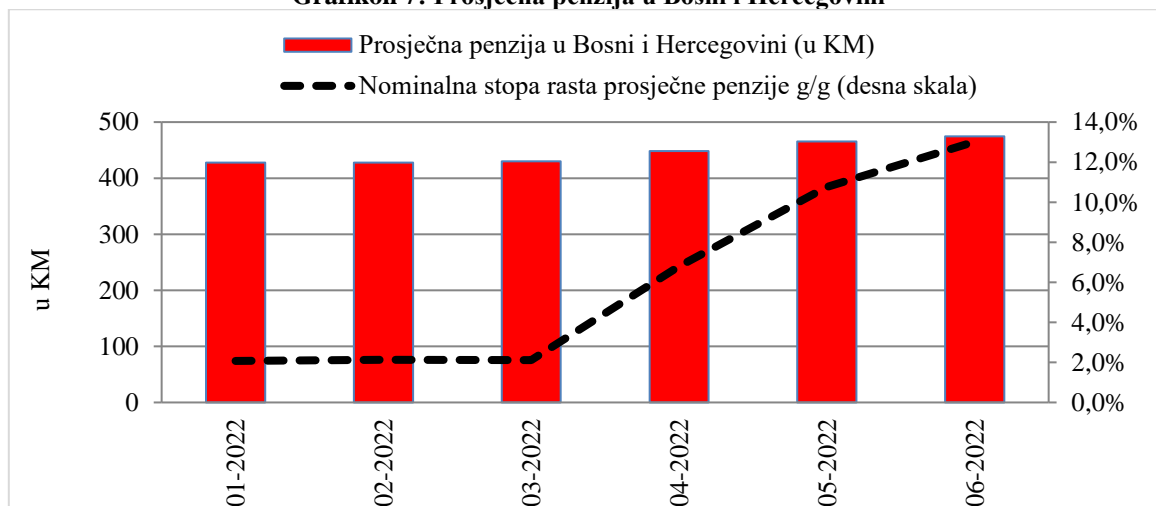
Tabela 2: Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini i stope rasta u odnosu na isti period prethodne godine

	Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini (u KM)	Nominalna stopa rasta prosječne neto plate (g/g)
I-XII 2021	998	4,4%
I-2022	1.043	7,6%
II-2022	1.059	10,2%
III-2022	1.092	10,4%
I-III 2022	1.065	9,4%
IV-2022	1.083	9,9%
V-2022	1.106	12,8%

Izvor: BHAS

U junu 2022. godine prosječna penzija u Bosni i Hercegovini iznosila je oko 475¹⁴ KM i uvećana je za 13% u odnosu na juni 2021. godine. Najniža penzija u posmatranom mjesecu u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosila je 424,4 KM, dok je u Republici Srpskoj najniža penzija iznosila 242,6 KM za penzijski staž do 15 godina.¹⁵ Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u junu 2022. godine iznosio je oko 702,1 hiljada i uvećan je 0,8% u odnosu na juni 2021. godine.¹⁶

Grafikon 7: Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini

Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, DEP kalkulacije

¹⁴ Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera. U Republici Srpskoj penzije ostvarene do 31.12.2021. godine svim korisnicima prava usklađuju se od 01.01.2022. godine i povećavaju za 4% (redovno godišnje usklađivanje 3,36% i vanredno povećanje 0,64%). Pored toga, penzije svim korisnicima prava počev od 01. maja 2022. godine vanredno se usklađuju i povećavaju za 10%. Izvor: Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske.

Odlukom Upravnog odbora Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje o redovnom usklađivanju, penzije za april 2022. godine uvećane su za 7,3%. Pored uvećanih aprilskih penzija, korisnici će primiti i razliku između isplaćene i uvećane penzije za prva tri mjeseca ove godine. Pored toga, prema odluci Vlade Federacije Bosne i Hercegovine o vanrednom usklađivanju, penzije sa izuzetkom najviših i ostvarenih u 2022. godini su povećane za 3,5%. Odluka o vanrednom usklađivanju penzija primjenjuje se od isplate penzija za juni 2022. godine. Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje.

¹⁵ U Republici Srpskoj za penzijski staž 15-20 godina najniža penzija je iznosila 291,08 KM, za penzijski staž 20-30 godina iznosila je 339,60 KM, za penzijski staž 30-40 godina iznosila je 388,15 KM i za penzijski staž 40 i više godina najniža penzija je iznosila 485,19 KM.

¹⁶ Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta (u ili izvan Bosne i Hercegovine).

2. Javne finansije

U prvom polugodištu 2022. godine, i dalje je prisutan pozitivan trend u naplati javnih prihoda, kada je ukupno prikupljeno oko 8,5 milijardi KM prihoda po osnovu indirektnih poreza i prihoda iz nadležnosti entitetskih poreskih uprava. U poređenju sa prvim polugodištem 2021. godine, isti su veći za oko 18,8%. U strukturi javnih prihoda dominiraju prihodi entitetskih poreskih uprava sa oko 55%. Glavni razlog rasta prihoda od indirektnih poreza leži u ekonomskoj aktivnosti u zemlji, pozitivnim dešavanjima u sektoru vanjske trgovine, ali i opštem rastu cijena. Na rast prihoda od direktnih poreza i doprinosa uticala su dešavanja na tržištu rada (mjere entitetskih vlada koje su na snazi od početka godine, ali i neke nove mjere koje su donijete kasnije).

Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini

Od 01.01.2022. na snazi je Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i duvan za pušenje za 2022. godinu¹⁷.

Naplaćeni prihodi. Kao i u ranijim mjesecima posmatrane godine, na rast naplate prihoda od indirektnih poreza značajan uticaj su imali: nastavak trenda rasta ekonomske aktivnosti u zemlji, pozitivna dešavanja u vanjskotrgovinskoj razmjeni, a posebno visoke stope rasta uvoza, bazni efekat iz prethodne godine, porast uvoznih cijena, ali i opšteg nivoa cijena.

U junu mjesecu tekuće godine, nastavljen je trend rasta ukupno naplaćenih prihoda od indirektnih poreza, iako nešto nižom stopom nego u ranijim mjesecima. Ukupno naplaćeni prihodi (bruto prihodi) od strane Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (UIO) ostvarili su povećanje od oko 14,4% u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine. Uz nisku stopu rasta bruto prihoda, i rast povrata sa Jedinstvenog računa UIO (dalje u tekstu JR UIO) od skoro 50%, neto prihodi u junu mjesecu su imali jednocifrenu stopu rasta. Međutim, dešavanja u naplati prihoda tokom posmatranog mjeseca nisu bitnije uticala na rast prihoda u kumulativu. Za prvo polugodište 2022. godine, UIO Bosne i Hercegovine ukupno je naplatila oko 3,9 milijardi KM bruto prihoda od indirektnih poreza, što je za 22,0% g/g više. Na navedenu stopu rasta uticala su dva činioca: bazni efekat iz prošle godine usljed još uvijek prisutnog uticaja pandemije i trend porasta uvoznih cijena, koji je prisutan od polovine prethodne godine. U strukturi prikupljenih prihoda, tokom posmatranog perioda, najviše je prikupljeno prihoda od poreza na dodatu vrijednost (PDV) (71,6% udio u ukupnim prihodima) i prihoda od akciza na uvozne proizvode (16,3%). Istovremeno su isplate povrata sa JR UIO bile veće za čak 39,1% g/g, što je umanjilo neto efekat naplate. Neto prihodi, u istom periodu, su iznosili oko 3,7 milijarde KM i veći su za 18,1% g/g.

Sve kategorije prihoda iz nadležnosti UIO Bosne i Hercegovine su dale pozitivan doprinos stopi rasta neto prihoda od indirektnih poreza i to: PDV od 12,1 p.p., prihodi od akciza 3,1 p.p. i prihodi od carina 1,5 p.p..

¹⁷ Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2022. godinu („Službeni glasnik BiH“, broj 67/21), a koja se primjenjuje od 01.01.2022. godine. Odlukom je definisano da se od 01.01.2022. godine, na cigarete i duvan za pušenje plaća sljedeća akciza i to :

1. akciza na cigarete - minimalna akciza (proporcionalna+specifična) iznosi 3,33 KM za pakovanje cigareta od 20 komada:
- proporcionalna akciza po stopi od 42% na osnovicu utvrđenu u skladu sa članom 15. stav (1) tačka b) Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17) i
- specifična akciza u iznosu od 82,50 KM za 1.000 komada, odnosno 1,65 KM za pakovanje od 20 komada
2. akciza na duvan za pušenje u iznosu od 133,20 KM po kilogramu.

Tabela 3: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	<i>struktura</i>	<i>jan-jun</i>	<i>jan-jun</i>	<i>apr</i>	<i>maj</i>	<i>jun</i>
	2022	2021	2022	2022	2022	2022
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	12,0	22,0	20,5	32,0	14,4
Povrati	17,7	13,3	39,1	40,4	33,1	46,6
Neto prihodi - prikupljeno	82,3	11,7	18,1	15,9	31,7	8,3
<i>PDV</i>	52,5	15,6	18,9	15,1	43,5	7,3
<i>Carine</i>	3,8	16,0	32,8	20,6	47,6	39,3
<i>Akcize</i>	17,5	2,6	14,4	19,2	17,0	10,0
<i>Putarine</i>	7,9	7,2	1,9	-11,4	8,0	-5,7
<i>Ostali prihodi</i>	0,2	20,0	1,0	-9,6	-4,7	5,1
<i>Neusklađeni prihodi</i>	0,4	-4,3	-	-	-	-
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	11,8	21,6	19,0	33,7	13,1
Minimalne rezerve	18,2	12,9	38,4	39,8	32,2	45,9
Budžeti	81,8	11,5	17,7	14,0	34,0	6,7
Servisiranje vanjskog duga	8,8	6,0	-8,4	-4,3	-6,4	-30,7
<i>Federacija Bosne i Hercegovine</i>	5,9	8,0	-8,7	-3,0	-10,2	-28,3
<i>Republika Srpska</i>	2,8	3,2	-8,0	-6,4	2,5	-35,2
<i>Brčko Distrikt</i>	0,1	-22,3	2,1	52,9	246,8	0,0
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	73,0	12,3	21,2	15,9	42,2	11,3
<i>Institucije Bosne i Hercegovine</i>	9,4	4,0	0,4	-4,2	5,4	0,4
<i>Federacija Bosne i Hercegovine</i>	39,2	10,6	24,6	20,0	50,7	12,7
<i>Republika Srpska</i>	22,0	20,0	25,1	17,8	46,0	13,5
<i>Brčko Distrikt</i>	2,4	15,0	21,2	16,9	38,6	7,4

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. Za razliku od prethodnih mjeseci, bruto prihodi od PDV-a su u junu 2022. godine ostvarili rast nešto niži nego ranije (16,4% g/g). Uz značajan rast povrata sa JRT UIO po osnovu PDV-a (47,0%) koji čine oko 99% ukupnih povrata, stopa rasta neto prihoda ostvarena u junu bila je jednocifrena (7,3% g/g). Ovo se nije bitnije odrazilo na kumulativ perioda. Tako su u periodu januar - juni, isti iznosili oko 3,4 milijarde KM, što je za 24,4% više nego u istom periodu 2021. godine. Tokom posmatranog perioda zabilježen je snažan rast povrata sa JRT UIO, kao posljedica rasta izvoza, što se direktno odrazilo na neto prihode od PDV-a. Neto prihodi po osnovu PDV-a, tokom posmatranog perioda, su iznosili oko 2,4 milijarde KM, čime su ostvarili rast od 18,9% g/g. Prihodi od PDV-a po osnovu uvoza roba uvećani su za oko 36,5% g/g, dok su prihodi naplaćeni iz prometa domaćih roba i usluga rasli 7,0% g/g.

Akcize. I prihodi od akciza u junu mjesecu su ostvarili nešto nižu stopu rasta, ali ništa značajno u poređenju sa prethodnim mjesecima, niti se ovakvo kretanje odrazilo na kumulativ perioda. U prvom polugodištu posmatrane godine neto prihodi od akciza su iznosili oko 768 miliona KM, čime je registrovana stopa rasta istih iznosila 14,4% g/g. Prihodi od akciza na uvozne proizvode su rasli stopom od 20,6% i to zahvaljujući rastu prihoda od akciza na uvozni duvan i duvanske prerađevine (35,2% g/g). Prihodi od akciza na uvoznu naftu i naftne prerađevine bilježe skromnu stopu rasta (2,3% g/g). Sa druge strane, akcize na domaće proizvode su smanjene za oko 75,3% g/g. Razlog za njihovo smanjenje leži u značajnom smanjenju prihoda od akciza na domaći duvan i duvanske prerađevine. Potrošnja domaćih i uvoznih cigareta (prihodi od akciza), iskazana kroz broj izdatih akciznih markica pokazuje da nije bilo potrošnje domaćih cigareta. Sa druge strane, podaci o izdatim uvoznim akciznim markicama u istom periodu pokazuju rast potrošnje uvoznih cigareta.

Putarine. Ukupno naplaćeni prihodi od putarina u mjesecu junu su u padu u odnosu na isti mjesec prethodne godine za oko 5,7%. Negativna stopa rasta značajno se odrazila na stopu posmatranog perioda. U periodu januar - jun 2022. godine, navedeni prihodi su iznosili su oko 303 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine isti su veći za svega 1,9% g/g.

Carine. Neto prihodi od carinskih dažbina za prvih pola godine godine su iznosili oko 190 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine veći su za oko 32,8%. Visoka

stopa rasta u prihoda od carina dijelom je posljedica niske osnovice iz prethodne godine, ali se može povezati i sa rastom cijena proizvoda na inostranim tržištima koji se uvoze u Bosnu i Hercegovinu (energenti, sirovine, hrana i druge robe).

Raspoređeni prihodi. U prvih pola godine, ukupni prihodi raspoloživi za raspodjelu su iznosili oko 4,7 milijardi KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini u iznosu od oko 190 miliona KM, minimalne rezerve u iznosu od oko 996 miliona KM i sredstava za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od oko 384 miliona KM, UIO Bosne i Hercegovine, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 3,1 milijarde KM krajnjim korisnicima prema važećim koeficijentima¹⁸. Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 1,9 milijardi KM (za servis vanjskog duga oko 230 miliona KM), Republici Srpskoj oko 1,1 milijardu KM (za servis vanjskog duga oko 109 miliona KM) i Brčko Distriktu oko 110 miliona KM (za servis vanjskog duga 3,6 miliona KM). U poređenju sa istim periodom prethodne godine raspoređena sredstva sa jedinstvenog računa UIO za servis vanjskog duga su manja za 8,4%, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga veća za 21,2%.

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda

U cilju povećanja plata zaposlenih i podizanja njihovog životnog standarda, entitetske vlade su donijele određene mjere koje su se počele primjenjivati sa početkom tekuće godine. Navedene mjere već su dale određene pozitivne rezultate u naplati prihoda poreskih uprava, tokom posmatranog perioda.

Entitetske poreske uprave su tokom prvih pola godine, ukupno prikupile oko 4,7 milijardi KM javnih prihoda, iz svojih nadležnosti. Navedeni prihodi su ostvarili rast od 15,0% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Detalji slijede u tabeli ispod.

Tabela 4: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u periodu januar-juni

Naziv prihoda	Federacija Bosne i Hercegovine			Republika Srpska			Bosna i Hercegovina		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2021	2022		2021	2022		2021	2022	
Direktni porezi	496,7	667,6	34,4	268,0	369,5	37,9	764,7	1.037,1	35,6
<i>Porez na dohodak</i>	228,0	273,8	20,1	108,5	125,0	15,2	336,6	398,8	18,5
<i>Porez na dobit</i>	212,4	324,3	52,7	138,5	221,7	60,1	350,9	546,1	55,6
<i>Porezi građana</i>	55,9	69,3	23,8	20,9	22,8	8,7	76,9	92,0	19,7
<i>Ostali porezi</i>	0,3	0,2	-27,4	0,0	0,0	-	0,3	0,2	-27,4
Takse, kazne i naknade	364,5	388,3	6,5	225,8	236,8	4,9	590,3	625,1	5,9
Doprinosi	1.874,3	2.104,7	12,3	860,0	934,3	8,6	2.734,3	3.039,0	11,1
<i>Penzijско/invalidско осигурање</i>	1.048,3	1.180,8	12,6	489,5	557,5	13,9	1.537,7	1.738,3	13,0
<i>Zdravstvo osiguranje</i>	739,8	827,4	11,8	311,0	308,8	-0,7	1.050,7	1.136,2	8,1
<i>Zavod za zapošljavanje</i>	86,3	96,5	11,8	15,3	17,7	16,2	101,5	114,2	12,5
<i>Dječija zaštita</i>	0,0	0,0	-	41,3	46,9	13,5	41,3	46,9	13,5
<i>Zapošljavanje invalida</i>	0,0	0,0	-	2,9	3,4	15,0	2,9	3,4	15,0
Ostali prihodi	0,5	0,9	89,3	0,0	0,2	-	0,5	1,1	129,5
UKUPNO	2.736,0	3.161,5	15,6	1.353,8	1.540,8	13,8	4.089,8	4.702,3	15,0

Izvor: entitetske poreske uprave

¹⁸ Odlukom Upravnog odbora UIO Bosne i Hercegovine, broj: 02-17-24/22 od 22.03.2022. godine, utvrđeni su privremeni koeficijenti raspodjele sredstava sa Jedinstvenog računa za period april-jun 2022. godine, i isti iznose: FBiH 63,01%, RS 33,44% i Brčko Distrikt BiH 3,55%.

Socijalni doprinosi. Ukupno prikupljeni prihodi po osnovu socijalnih doprinosa, u prvom polugodištu 2022. godine, su iznosili oko 3,0 milijarde KM, čime su u poređenju sa istim periodom prethodne godine ostvarili rast od 11,1%. Sve pojedinačne kategorije prihoda od doprinosa bilježe pozitivne stope rasta, što se može vidjeti iz tabele iznad. Dominantna kategorija ovih prihoda jesu prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje (PIO), koji su zabilježili stopu rasta od oko 13,0% g/g.

Direktni porezi. Prihodi po ovom osnovu na nivou Bosne i Hercegovine, tokom posmatranog perioda, su ostvarili povećanje od oko 35,6% u poređenju sa istim periodom 2021. godine. U posmatranom periodu po osnovu direktnih poreza ukupno je naplaćeno oko 1,0 milijarde KM. U strukturi navedenih prihoda dominiraju prihodi od poreza na dobit. Stopa rasta prihoda od poreza na dobit jr značajno uvećana (55,6% g/g), posebno posljednjih mjeseci¹⁹. Međutim, nominalno posmatrano uvećanje iznosi 195,1 milion KM. Na spomenuti rast uticali su ostvareni prihodi od poreza na dobit banaka, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija, kao i organizovanja igara na sreću. Na visoku stopu rasta ovih prihoda svakako je uticao i bazni efekat iz prethodne godine (negativne i niske stope rasta zbog uticaja pandemije), ali i uplatu ovog poreza prema prijavi koju su obveznici dužni podnijeti do 31.03. godine. Prihodi od poreza na dohodak bilježe stopu rasta od oko 18,5% g/g, kao rezultat rasta prihoda od poreza na dohodak na lična primanja, kao i obavljanja samostalne djelatnosti.

Takse, kazne i naknade. Po osnovu različitih taksi, naknada i kazni, tokom posmatranog perioda 2022. godine, ukupno je naplaćeno oko 625,1 miliona KM, što je za 5,9% više nego u istom periodu prethodne godine. Na rast prihoda u kategoriji taksi najviše uticaja je imalo povećanje naplate različitih administrativnih, komunalnih i boravišnih taksi. U kategoriji naknada najveći pozitivan doprinos rastu ove kategorije prihoda dali su rast prihoda od naknada za priređivanje igara na sreću, naknada za korišćenje šuma i šumskih sirovina, naknada za korišćenje mineralnih sirovina i različitih naknada za vode.

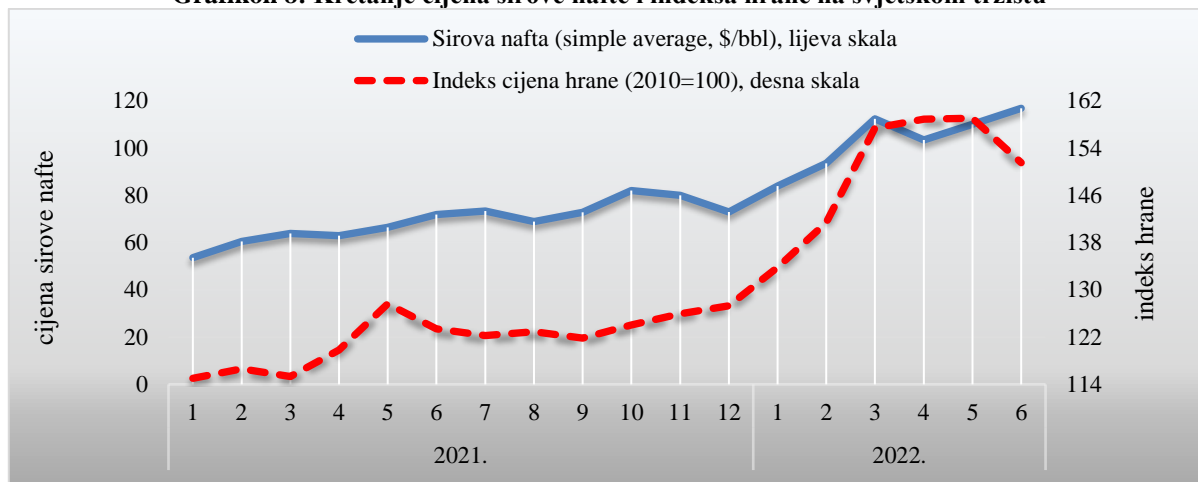
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

Cijene

Rast cijena energenata i hrane imali su veliki uticaj na kretanje inflacije kako u Evropskoj uniji tako i u Bosni i Hercegovini. Prema podacima EUROSTAT-a inflacija u EU 27 u junu 2022. godine je iznosila 9,6% g/g odnosno u prosjeku perioda I-VI 2022. godine je iznosila 7,7%. Cijena sirove nafte na svjetskom tržištu energenata u junu 2022. godine prema podacima Svjetske banke bila je viša u odnosu na prethodni mjesec oko 6% i iznosila je 116,8 \$/barelu (grafikon ispod). U poređenju sa junom 2021. godine, cijena sirove nafte bila je viša za 62,7% (45 \$/barelu). Indeks hrane na svjetskom tržištu u junu 2022. godine takođe je nastavio da raste, odnosno cijena hrane u posmatranom mjesecu 2022. godine uvećana je za 22,8% u poređenju sa junom 2021. godine.

¹⁹ Prijava poreza na dobit za prethodnu godinu pravna lica su u obavezi podnijeti do 31.03.2022. Porez na dobit obračunava se i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit.

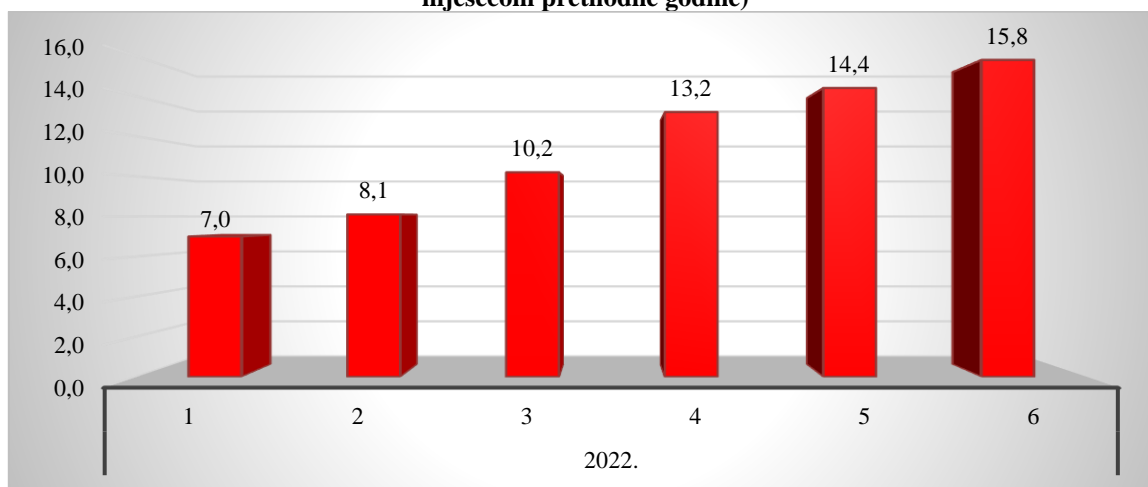
Grafikon 8: Kretanje cijena sirove nafte i indeksa hrane na svjetskom tržištu

Izvor: Svjetska banka

Rast ukupnog nivoa cijena nastavljen je u Bosni i Hercegovini. Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini u junu 2022. godine je iznosila 15,8% u poređenju sa junom 2021. godine. U prosjeku perioda I-VI 2022. godine inflacija je iznosila 11,5% g/g. Najznačajniji rast cijena bio je u odjeljcima hrane i bezalkoholnih pića, prevoza, stanovanja, vode, el. energije, plina i drugih energenata.

Grafikon 9: Kretanje inflacije u Bosni i Hercegovini po mjesecima u 2022. godini (poređenje sa istim mjesecom prethodne godine)

Izvor: BHAS

Cijene u odjeljku koji zauzima najveći dio ukupnog indeksa potrošačkih cijena (hrana i bezalkoholna pića) su uvećane 17,8% g/g u periodu I-VI 2022. godine na šta su uticala poskupljenja prehrambenih proizvoda (ljev i žitarice, meso, mlijeko, jaja, ulja i masnoće, voće, povrće itd). Na taj način ovaj odjeljak je uz prevoz imao najveći uticaj na inflaciju u Bosni i Hercegovini. U periodu I-VI 2022. godine u odjeljku prevoza cijene su bile više za 24,7% u odnosu na isti period 2021. godine na šta su uticale izrazito visoke cijene sirove nafte i naftnih derivata.

U odjeljku stanovanja, vode, električne energije, plina i drugih energenata cijene su uvećane za 9,4% g/g periodu I-VI 2022. godine i imale su nešto manji doprinos rastu ukupne inflacije u Bosni i Hercegovini u odnosu na hranu i prevoz. Rast cijena plina, tečnih i čvrstih goriva, najamnina za stanovanje, vodosnabdijevanja, održavanja i popravke stana imali su doprinos uvećanju inflacije u ovom odjeljku.

S druge strane, jedino smanjenje cijena bilo je u odjeljku odjeće i obuće gdje su cijene bile niže za 6% u periodu I-VI 2022. godine, što je samo djelimično usporilo rast ukupne inflacije u Bosni i Hercegovini.

Pregled kretanja indeksa potrošačkih cijena po odjeljcima dat je u tabeli ispod.

Tabela 5: Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Odjeljak	I 2022	II 2022	III 2022	IV 2022	V 2022	VI 2022	I-VI 2022
	I 2021	II 2021	III 2021	IV 2021	V 2021	VI 2021	I-VI 2021
00 Ukupan indeks	107,0	108,1	110,2	113,2	114,4	115,8	111,5
01 Hrana i bezalkoholna pića	111,9	113,3	114,8	120,6	122,7	123,4	117,8
02 Alkoholna pića i duvan	100,5	100,5	100,7	100,6	100,6	102,1	100,8
03 Odjeća i obuća	92,4	92,9	94,5	95,2	95,0	94,1	94,0
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	106,1	107,0	108,3	109,9	111,3	114,1	109,4
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	103,5	105,1	106,3	106,8	108,1	109,1	106,5
06 Zdravstvo	100,9	101,1	101,0	101,1	101,3	101,4	101,1
07 Prevoz	113,7	115,4	124,5	128,9	130,3	134,5	124,7
08 Komunikacije	100,2	100,3	100,3	100,8	100,8	100,8	100,5
09 Rekreacija i kultura	104,1	104,6	105,2	106,1	106,3	108,1	105,7
10 Obrazovanje	100,2	100,3	100,5	100,5	100,7	100,8	100,5
11 Restorani i hoteli	104,5	105,0	106,9	107,8	108,6	109,8	107,1
12 Ostala dobra i usluge	102,3	103,2	103,7	104,5	105,2	105,6	104,1

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

Iznos novčane mase²⁰ (M2) na kraju lipnja 2022. godine iznosio je 31,5 mlrd. KM što je rast od 6,4% u odnosu na lipanj 2021. godine. Rast je vođen povećanjem transakcijskog novca (M1) koje je na kraju lipnja iznosilo 18,4 mlrd. KM (14% g/g). S druge strane, kvazi novac (QM) bilježi smanjenje od 2,8% u odnosu na lipanj 2021. godine sa ostvarenim iznosom od 13,1 mlrd. KM. Najveći doprinos rastu M2 imale su komponente transakcijskog novca, prenosivi depoziti u domaćoj valuti²¹ i gotovina izvan banaka²² sa 5,5 p.p. i 2,2 p.p. respektivno. Treći po doprinosu rastu M2 bili su prenosivi depoziti u inozemnoj valuti sa 0,5 p.p. Prema strukturi učešća u M2, najveći udjel imali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti sa 39,8% zatim ostali depoziti u inozemnoj valuti sa 22,2% i gotovina izvan banaka sa 18,6% udjela.

²⁰ Monetarni agregat M1 čine gotovina izvan banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Monetarni agregat QM obuhvata ostale depozite u domaćoj valuti, prenosive i ostale depozite u stranoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Novčanu masu M2 čine monetarni agregati, novac M1 i kvazi-novac QM.

²¹ Prenosivi i ostali depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj i inozemnoj valuti predstavljaju obveze banaka prema nesredišnjoj vladi (kantona i općina), nefinancijskim javnim poduzećima, nefinancijskim privatnim poduzećima, ostalim financijskim institucijama i ostalim domaćim sektorima (stanovništvu, neprofitnim institucijama i ostalim neklasificiranim sektorima).

²² Gotovina izvan banaka predstavlja gotov novac u optjecaju izvan središnje banke (monetarnih vlasti) i gotov novac izvan komercijalnih banaka.

Tabela 6: Monetarni agregati u lipnju 2022.godine i stope rasta VI 2022/VI 2021

	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transakcijski novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u inozemnoj valuti	Ostali depoziti u inozemnoj valuti	Kvazi novac (QM)	Ukupna novčana masa (M2)
Opis	1	2	3=1+2	4	5	6	7=4+5+6	8=3+7
Stanje u mil. KM	5.855,3	12.552,3	18.407,7	2.907,4	3.201,8	6.992,5	13.101,8	31.509,4
Stopa rasta g/g	12,4%	14,8%	14,0%	-6,6%	5,2%	-4,6%	-2,8%	6,4%

Izvor: CBBiH

Pričuvni novac (M0) na kraju lipnja 2022.godine iznosio je 14,4 mlrd. KM uz rast od 13,6% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Depoziti banaka kod monetarnih vlasti imale su najveći doprinos rastu M0 sa 7 p.p. nakon čega slijedi gotovina izvan monetarnih vlasti sa 6,2 p.p. dok je doprinos treće sastavnice, prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti iznosio 0,4 p.p. Udjel u M0 od 97,8% činila je gotovina izvan monetarnih vlasti i depoziti banaka kod monetarnih vlasti (50,3% i 47,5% respektivno), a preostalih 2,2% udjela pripalo je prenosivim depozitima drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti.

Tabela 7: Pričuvni novac u lipnju 2022.godine i stope rasta VI 2022/VI 2021

	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Pričuvni novac (M0)
Opis	1	2	3	4=1+2+3
Stanje u mil. KM	7.222,0	6.828,7	317,4	14.368,1
Stopa rasta g/g	12,1%	14,9%	21,5%	13,6%

Izvor: CBBiH

Osnovica za obračun obvezne pričuve²³ iznosila je na kraju lipnja 2022.godine 29,7 mlrd. KM uz povećanje od 3,7% g/g. Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH iznosio je 6,5 mlrd. KM što je uvećanje od 5,8% u odnosu na lipanj 2021. godine. Prosječne obvezne pričuve uvećane su za 3,7% na iznos od oko 3 mlrd. KM dok je višak iznad obvezne pričuve uvećan za 7,7% na iznos od 3,5 mlrd. KM. Prema strukturi udjela u prosječnom saldu računa obveznih pričuva kod CBBiH, 54,3% udjela bilježi višak iznad obveznih pričuva dok su 45,7% udjela imale prosječne obvezne pričuve. Prosječna stopa obvezne pričuve ostala je nepromijenjena te je iznosila 10% dok je implicitna stopa bila 21,9%.

Tabela 8: Prosječne obvezne pričuve u lipnju 2022.godine i stope rasta VI 2022/VI 2021

	Osnovica za obračun obvezne pričuve	Prosječne obvezne pričuve	Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH	Razlika (višak iznad obveznih pričuva)	Prosječna stopa obvezne pričuve	Implicitna stopa obvezne pričuve
Opis	1	2	3	4= 3-2	5=2/1	6=3/1
Stanje u mil. KM	29.692,6	2.969,3	6.501,7	3.532,5	10,0%	21,9%
Stopa rasta g/g	3,7%	3,7%	5,8%	7,7%		

Izvor: CBBiH

Ukupne bruto devizne pričuve na kraju posmatranog razdoblja bile su 15,9 mlrd. KM što predstavlja porast od 12,1% g/g. Prema strukturi udjela, najveći udjel imale su investicije u

²³ Osnovicu za obračun obvezne pričuve čine svi depoziti i pozajmljena sredstva bez obzira na valutu.

vrijednosne papire sa 67,2% dok su depoziti kod nerezidentnih banaka činili 28,1% udjela. Pokrivenost pričuvnog novca (M0) sa bruto deviznim pričuvama iznosila je 110,6%.

Tabela 9: Bruto devizne pričuve u lipnju 2022.godine i stope rasta VI 2022/VI 2021

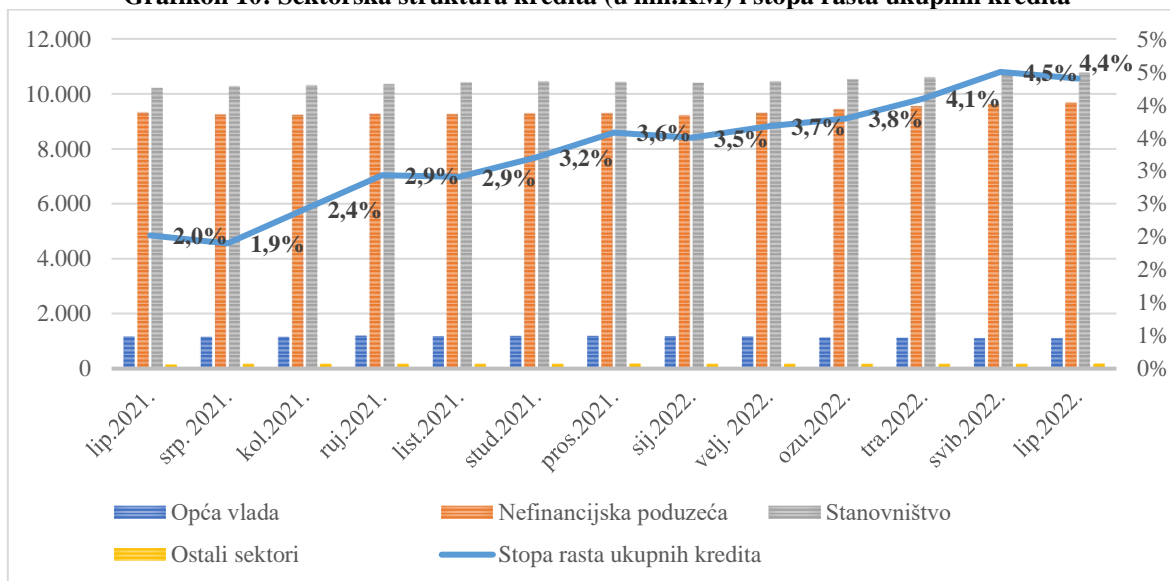
Opis	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Ukupno bruto devizne pričuve
Stanje u mil. KM	296,7	1,6	452,6	4.465,2	0,0	10.681,4	15.897,5
Stopa rasta g/g	5,8%	-62,2%	3,7%	52,6%	-	1,4%	12,1%

Izvor: CBBiH

Bankarski sektor

Ukupni krediti na kraju lipnja 2022. godine iznosili su 21,7 mlrd. KM što predstavlja rast od 4,4% g/g. Rast kredita vođen je rastom kredita stanovništva koji su ostvarili najveći doprinos ukupnom rastu kredita sa 2,7 p.p. dok su krediti nefinancijskih poduzeća imali doprinos od 1,8 p.p. Krediti opće vlade imali su negativnu stopu doprinosa od 0,3 p.p. Krediti u sektoru stanovništva sa iznosom od 10,8 mlrd. KM imali su rast od 5,6% g/g nakon čega slijede krediti plasirani sektoru nefinancijskih poduzeća u iznosu od 9,7 mlrd. KM i stopom rasta od 3,9% g/g. Sektor opće vlade sa iznosom kredita od 1,1 mlrd. KM imao je smanjenje kredita u usporedbi sa lipnjem 2021.godine od 5,2%. Učešće u ukupnim kreditima od 94,1% čine krediti iz sektora stanovništva i nefinancijskih poduzeća (49,6% i 44,6% respektivno) dok ostatak od 5% čine sektori opće i vlade i ostali sektori sa 0,8% udjela.

Grafikon 10: Sektorska struktura kredita (u mil.KM) i stopa rasta ukupnih kredita

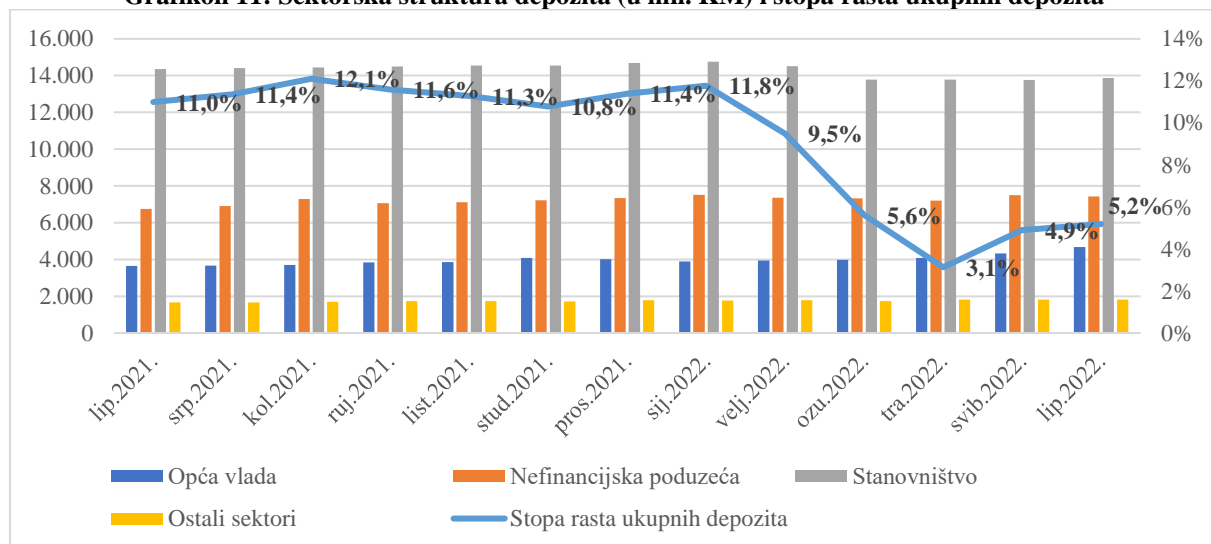
Izvor: CBBiH

Iznos depozita krajem lipnja 2022.godine bio je 27,8 mlrd. KM uz rast od 5,2% g/g. Najveći doprinos ostvarenom rastu imali su depoziti sektora opće vlade sa 3,9 p.p. praćeni depozitima nefinancijskih poduzeća²⁴ čiji je doprinos rastu iznosio 2,5 p.p. Sektor stanovništva imao je negativan doprinos od 1,8 p.p., a depoziti ostalih sektora 0,6 p.p. Sa iznosom od 13,9 mlrd. KM

²⁴ Sektor nefinancijskih poduzeća čine nefinancijska javna i nefinancijska privatna poduzeća. Sektor opće vlade čine sve razine vlade u Bosni i Hercegovini (prema sektorskoj strukturi koju je uradila CBBiH).

depoziti sektora stanovništva (negativna godišnja stopa rasta od 3,4%) čine 49,9% udjela dok depoziti nefinancijskih poduzeća sa iznosom od 7,4 mlrd. KM (rast od 9,9% g/g) čine 26,7% udjela. Preostalih 16,8% udjela imaju depoziti opće vlade sa iznosom od 4,7 mlrd. KM i rastom od 28,3% g/g te 6,5% udjela depozita ostalih sektora koji su imali rast od 9% g/g.

Grafikon 11: Sektorska struktura depozita (u mil. KM) i stopa rasta ukupnih depozita

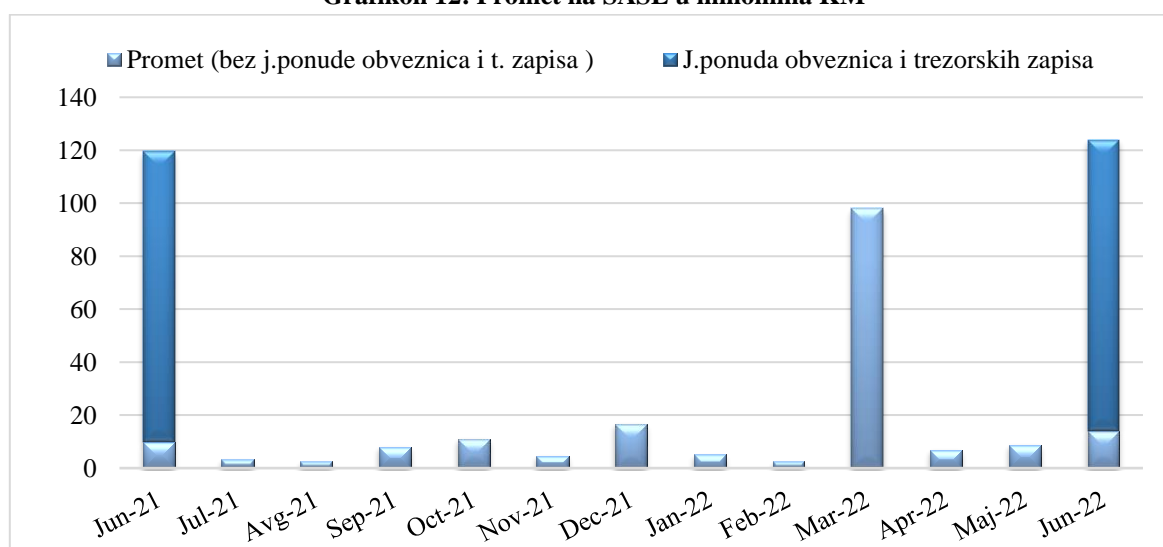

Izvor: CBBiH

Berze u Bosni i Hercegovini

Promet na Sarajevskoj berzi (u daljem tekstu SASE) u mjesecu junu 2022. godine je uz stopu rasta od 3,5% g/g dostigao 123,8 mil. KM. Time je ostvario učešće od 82,7% u ukupnom prometu u Bosni i Hercegovini. Putem javne ponude obveznica u ovom mjesecu na SASE je prikupljeno 59,9 mil. KM i putem javne ponude trezorskih zapisa prikupljeno 50 mil. KM.

Grafikon 12: Promet na SASE u milionima KM

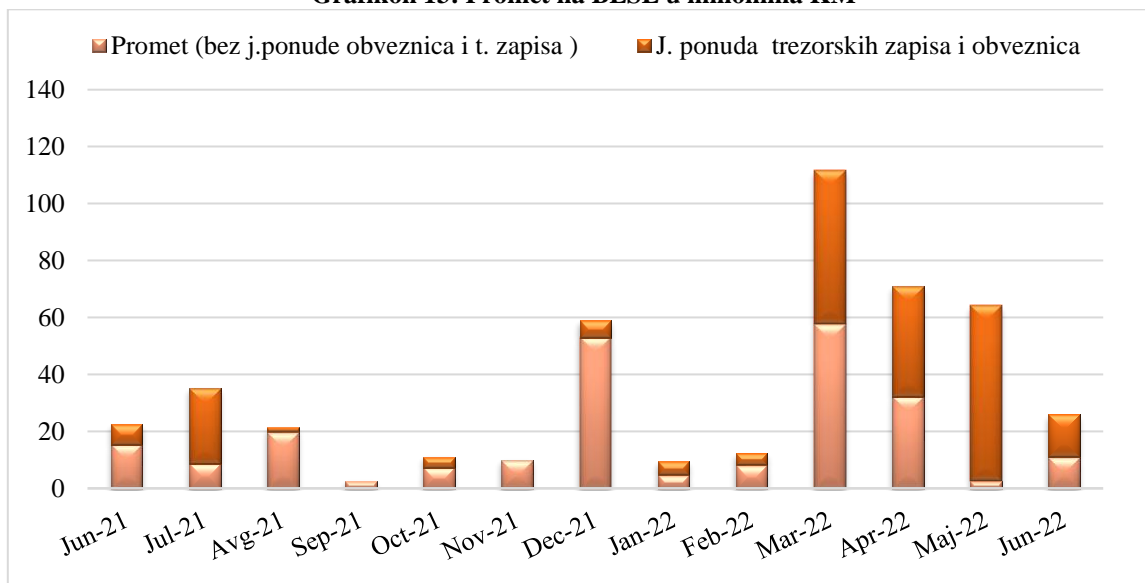

Izvor: SASE

Promet na Banjalučkoj berzi (u daljem tekstu BLSE) u mjesecu junu 2022. godine je uz stopu rasta od 15,2% g/g dostigao 25,9 mil. KM. Time je ostvario učešće od 17,3% u ukupnom

prometu u Bosni i Hercegovini. U ovom mjesecu na BLSE je za potrebe emitenta je putem javne ponude obveznica prikupljeno 0,6 mil. KM i trezorskih zapisa 14,4 mil. KM.

Grafikon 13: Promet na BLSE u milionima KM

Izvor: BLSE

Ukupan promet na SASE i BLSE u mjesecu junu 2022. godine je uz stopu rasta od 5,3% g/g dostigao 149,8 mil. KM. U ovom mjesecu je za potrebe emitenta, putem javne ponude obveznica i trezorskih zapisa ukupno prikupljeno 124,9 mil. KM što predstavlja povećanje od 6,8% g/g time ostvarivši 83,4% ukupnog prometa.

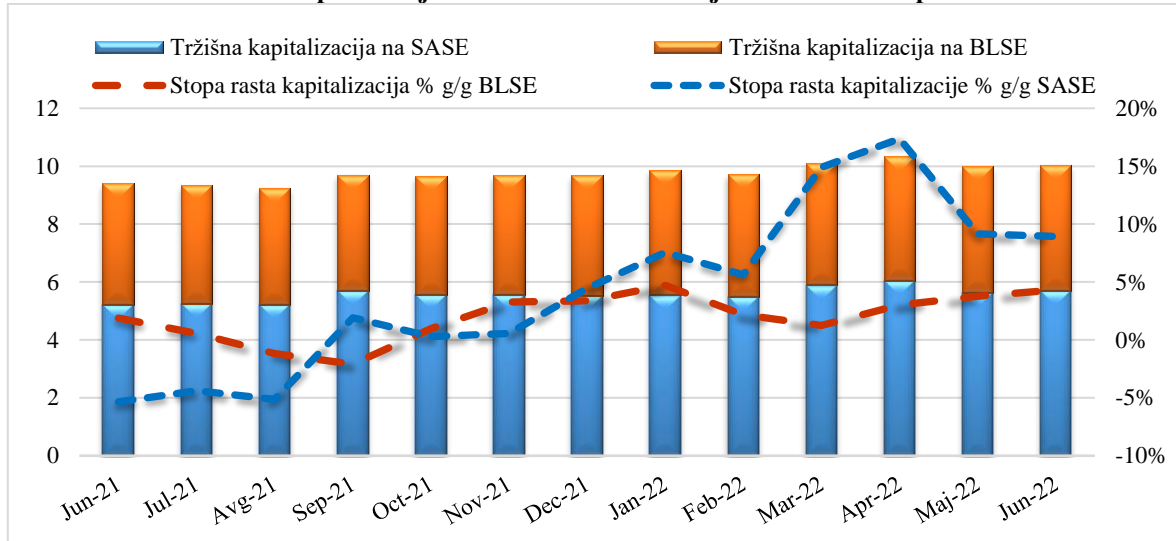
Tabela 10: Ukupan promet na kraju prvog kvartala (u KM) na SASE i BLSE

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Jun-20	129.620.033,0	54.466.099,4	184.086.132,4
Jun-21	119.671.013,5	22.500.750,7	142.171.764,2
Jun-22	123.839.198,9	25.928.847,1	149.768.045,9

Izvor: SASE i BLSE

Kapitalizacija na SASE je na kraju mjeseca juna 2022. godine je uz stopu rasta od 8,9% g/g dostigla 5,7 mlrd. KM. Na kraju istog mjeseca kapitalizacija na BLSE je uz stopu rasta od 4,3% g/g dostigla 4,3 mlrd. KM. Ukupna kapitalizacija (SASE+BLSE) uz stopu rasta od 6,9% g/g dostigla 10,0 mlrd. KM. Odnos učešća u ukupnoj kapitalizaciji je SASE 56,7% prema BLSE 43,3%.

Grafikon 14: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta u %

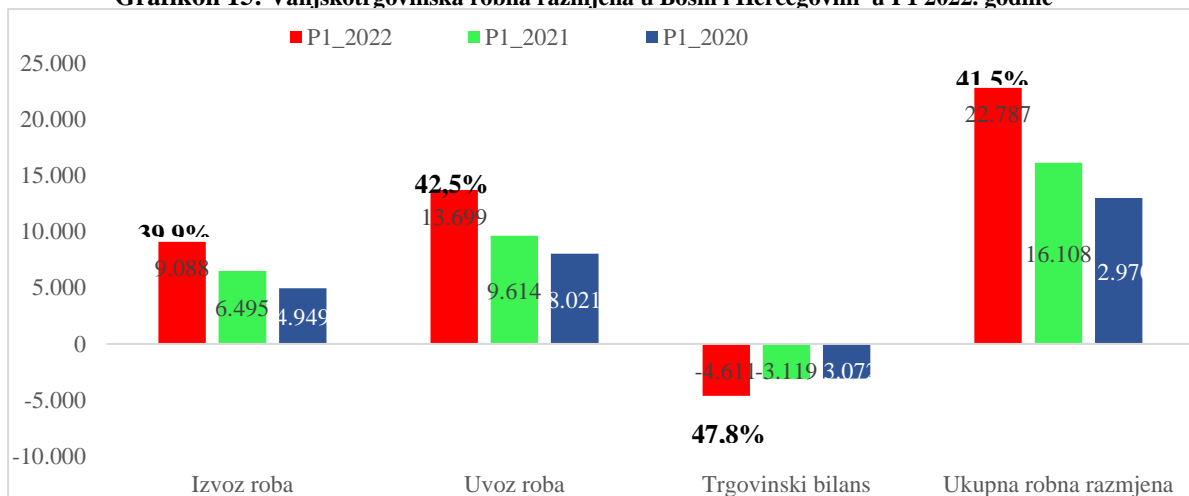
Izvor: SASE i BLSE

4. Vanjski sektor

Vanjskotrgovinska robna razmjena

Poboljšanja epidemioloških prilika i jačanja privredne aktivnosti u vanjskom okruženju tokom prethodne godine rezultirali su snažanim oporavkom vanjskotrgovinske robne razmjene. Tako je Bosna i Hercegovina prema podacima BHAS-a u prethodnoj godini zabilježila dvocifren rast ukupne vanjskotrgovinske robne razmjene. Na osnovu ovih pokazatelja može se konstatovati da se vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini prilično dobro oporavila nakon pandemije što je i nagovještavano u okviru ranijih izvještaja. Kada je u pitanju kretanje vanjskotrgovinske robne razmjene u 2022. godinu, trenutno raspoloživi statistički podaci ukazuju da je snažan trend rasta iz prethodne godine nastavljen. Naime, visok nivo ekonomske aktivnosti u zemljama EU (rast BDP preko 5%), pokidani lanci snadbijevanja usljed Covid i ukrajinske krize, snažan rast svjetskih cijena rezultirali su značajnim povećanjima izvoza i uvoza roba odnosno ukupne vanjskotrgovinske razmjene u Bosni i Hercegovini.

Grafikon 15: Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini u P1 2022. godine

Izvor: BHAS

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za P1 2022. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila izvoz roba u vrijednosti od preko 9 milijardi KM, što predstavlja nominalno povećanje od skoro 40% u odnosu na isti period prethodne godine.²⁵ Međutim, prilikom interpretacije ovih prilično visokih stopa rasta potrebno ima ti na umu cjenovni efekat koji je najvjerojatnije doveo do ovako visokih povećanja. Naime, podaci MMF ukazuju da je ukupni indeks svjetskih cijena uvećan za preko 50%, pri čemu su najveća povećanja zabilježena u okviru kategorija energenti, hrana i industrijski inputi. Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u P1 2022. godine posmatra po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija povećanja ostvarena u okviru izvoza baznih metala (aluminij) koji je višestruko uvećan, a doprinos rastu ukupnog robnog izvoza je iznosio 8,5 p.p. Pored baznih metala, značajna povećanja izvoza su registrirana u okviru izvoza električne energije 83% uz doprinos rastu od preko 5 p.p, zatim hemijskih proizvoda 50% 2,1 p.p, proizvodnja koksa koja je udvostručena 2,3 p.p, gotovih metalnih proizvoda, električne opreme, namještaja i dr...

S druge strane, ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u P1 2022. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe izvezeno na tržište zemalja EU u vrijednosti od 6,7 milijardi KM što predstavlja povećanje od 39% u odnosu na isti period prethodne godine. Izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u zemlje CEFTA-e 2022. godine iznosio je 1,7 milijardi KM što predstavlja povećanje od preko 67,3%. Ako se robni izvoz iz Bosne i Hercegovine tokom navedenog perioda posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja zabilježena prilikom izvoza u Srbiju koji je iznosilo skoro 80% (8,5 p.p), Hrvatsku 47,6% (6,7 p.p), Njemačku 41,5% (6,3 p.p), Italiju 57,6% (6,0 p.p), Austriju 35,9% (3,3 p.p) i Sloveniju 20,6% (1,9 p.p).

S druge strane, pored povećanja robnog izvoza u P1 2022. godine u Bosni i Hercegovini došlo je i do povećanja robnog uvoza. Tako je uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu u P1 2022. godine prema podacima BHAS-a iznosio skoro 13,7 milijardi KM što predstavlja nominalni rast od 42,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po proizvodima, najznačajnija povećanja uvoza roba su registrirana u okviru uvoza baznih metala i rafiniranih naftnih derivata gdje je uvoz udvostručen dok je doprinos rastu ukupnog uvoza iznosio 8 p.p odnosno 7 p.p respektivno. Pored ovih kategorije, značajan rast uvoza roba registriran je u okviru uvoza hemijskih proizvoda 61% (2,4 p.p), kamenog uglja 133 % (2,7 p.p), sirovog željeza i čelika 75% (2,5 p.p), prehrambenih proizvoda 25,8% (0,8 p.p) i dr... Ako se uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu u P1 2022. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe uvezeno sa tržišta zemalja EU u vrijednosti od oko 7,6 milijardi KM što predstavlja povećanje od 31,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Uvoz roba iz zemalja CEFTA-e iznosio je skoro 1,7 milijardi KM što predstavlja povećanje od 38,8%. Ako se robni uvoz u Bosnu i Hercegovinu posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja istog zabilježena prilikom uvoza iz Indije koji je višestruko uvećan uz doprinos rastu od (5,2 p.p), zatim Srbije 41,2% (4,6 p.p), Hrvatske za 54,6% (4,7 p.p), Italije 37,4% (4,6 p.p), Njemačke 17,3% (2,2) p.p, Turske 54,1% (3,1 p.p), Kine 46,9% (3,5 p.p), Austrije 30,2% (1,2 p.p) i Slovenije 18,7% (0,9 p.p).²⁶

Vanjskotrgovinski robni deficit u P1 2022. godine iznosio je preko 4,6 milijardi KM i uvećan je za skoro 1,5 milijardi KM, odnosno 47,5% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Posmatrano po proizvodima najznačajnije kategorije koje su dovele do povećanja

²⁵ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za juni 2022. godine-prethodni podaci“, 20.07.2022. godine.

²⁶ Kada je u pitanju bh. uvoz roba u 2022. godini vrijedi istaći da je u posljednjih nekoliko mjeseci primjetno povećanje uvoza roba iz Indije, pa je tako ovaj rast uvoza roba iz Indije imao pozitivan doprinos rastu ukupnog uvoza roba od skoro 5 p.p. U okviru uvoza iz Indije najznajčajniji udio ima uvoz sirovog aluminijuma.

vanjskorgovinskog deficita u 2022. godini su naftni derivati, farmaceutski preparati, motorna vozila, farmaceutski i prehrambeni proizvodi. S druge strane, Bosna i Hercegovina je nastavila da bilježi suficit u okviru kategorija kao što su električna energija, namještaj, određeni metalni proizvodi, obuća i dr.

Ukupna pokrivenost uvoza izvozom u Bosni i Hercegovini u P1 2022. godine iznosila je 66,3%. Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima, pokrivenost uvoza izvozom sa zemljama EU iznosila je 87,6%, dok je pokrivenost za zemljama CEFTA-e iznosila 101%. Detaljniji prikaz vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini u P1 2022. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod:

Tabela 11: Vanjskotrgovinska robna razmjena u P1 2022. godine po HS klasifikaciji

Izvozi uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				Pokrivenost uvoza izvozom		
	PI_2021		PI_2022		2022/2021 promjena %		2022/2021 promjena %		PI_2021		PI_2022			2022/2021 promjena %	
	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p			
UKUPNO	6495	9088	39,9	39,9	9612	13699	42,5	42,5	-3117	-4611	47,9	47,9	66,3%		
1 ŽIVOTINJE I PROIZVODI	68	88	29,1	0,3	274	350	27,7	0,79	-206	-262	27,3	1,80	25,2%		
2 PORIJEKLA MASTI I ULJA	83	95	14,3	0,18	356	527	48,0	1,78	-273	-432	58,4	5,10	18,1%		
3 ŽVOTINJSKOG PREHRAMBENE PRERAĐEVINE PROIZVODI	40	70	72,8	0,45	85	113	33,7	0,30	-44	-43	-2,0	-0,03	61,8%		
4 MINERALNOG PROIZVODI HEMLJSKE	178	215	20,8	0,57	812	1006	23,9	2,02	-634	-791	24,8	5,04	21,4%		
5 INDUSTRIJE ILI PLASTICNE MASE, GUMA I KAUČUK	606	1116	84,2	7,85	1085	2220	104,6	11,81	-479	-1104	130,5	20,05	50,3%		
6 KOŽA I KRZNO	441	617	39,9	2,71	915	1107	21,0	2,00	-474	-490	3,4	0,52	55,7%		
7 DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	317	417	31,5	1,54	745	984	32,1	2,49	-428	-567	32,5	4,46	42,4%		
8 CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJHOVI TEKSTIL I TEKSTILNI	58	66	13,8	0,12	152	186	22,4	0,35	-94	-120	27,7	0,83	35,5%		
9 PROIZVODI OBUĆA, SESIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	426	604	41,8	2,74	172	254	47,7	0,85	254	350	37,8	-3,08	237,8%		
10 KAMENA, GIPSA, BISERI, PLEMENTI	172	260	51,2	1,35	220	308	40,0	0,92	-48	-48	0,0	0,00	84,4%		
11 METALI I NJHOVI BAZNI METALI	323	382	18,3	0,91	618	760	23,0	1,48	-295	-378	28,1	2,66	50,3%		
12 PROIZVODI OD BAZNIH MASINE, APARATI, MEHANIČKI I TRANSPORTNA	354	447	26,3	1,43	156	203	30,1	0,49	198	244	23,2	-1,48	220,2%		
13 SREDSTVA I NJHOVI SATOVI, MJERNI	67	99	47,8	0,49	190	268	41,1	0,81	-123	-169	37,4	1,48	36,9%		
14 MUZIČKI I ORUŽJE I MUNICIJA, NJHOVI DIJELOVI I	31	30	-4,2	-0,02	28	33	16,2	0,05	3	-3	-236,0	0,19	89,7%		
15 RAZNI PROIZVODI	1310	2177	66,2	13,35	1382	2464	78,3	11,26	-72	-287	298,6	6,90	88,4%		
16 UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI	1001	1213	21,2	3,26	1364	1686	23,6	3,35	-363	-473	30,3	3,53	71,9%		
17	193	248	28,5	0,85	667	730	9,4	0,66	-474	-482	1,7	0,26	34,0%		
18	25	39	59,2	0,22	141	181	28,4	0,42	-117	-142	21,9	0,82	21,5%		
19	112	102	-8,8	-0,15	6	7864	122775,0	81,75	105	-7762	-7464,3	252,40	1,3%		
20	677	795	17,4	1,82	234	297	27,1	0,66	443	498	12,3	-1,75	68,7%		
21	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00	0,0%		
98	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%		

Izvor: BHAS

5. Strana direktna ulaganja

U vrijeme pisanja informacije nisu bili dostupni podaci o stranim direktnim ulaganjima za mjesec april, maj i juni 2022. godine.

Prema posljednjim dostupnim podacima²⁷ CBBiH za prvi kvartal 2022. godine ukupna SDU u Bosni i Hercegovini su sa dotignutih 192,0 mil. KM (neto finansijska pasiva) manja za 45,7% u odnosu na isti period u prošloj godini. Neto finansijska aktiva je iznosila 18,1 mil. KM i bila je manja za 33,2% g/g. Reinvestirane zarade su sa dostignutih 159,0 mil. KM bile manje za 23,5% u odnosu na isti period u prethodnoj godini i sa ovim iznosom su ostvarile učešće od 82,8% u ukupnim SDU. U poređenju sa istim periodom u prošloj 2021.godini manje su za 24 procentna poena (58,8%).

Tabela 12: Strana direktna ulaganja po kvartalima

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2018	321,4	189,8	306,2	175,1	992,4
2019	269,0	429,4	65,2	-4,1	759,6
2020	249,7	220,9	174,7	67,4	712,7
2021	353,2	420,4	303,1	-210,4	869,9
2022	192,0				

Izvor: CBBiH

Kreditna agencija Standard & Poor's potvrdila je 04.02.2022. godine Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B sa stabilnim izgledima“. Druga kreditna agencija Moody's Investors Service je 21.08.2020. godine potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“.

²⁷ BPM6_for_users_Q1_2015_Q1_2022_detailed

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 и 24/08), члана 54. става (1) тачке б) и члана 56. Пословника о раду Савјета министара Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 22/03) Савјет министара Босне и Херцеговине на _____ сједници, одржаној _____ године, донио је
(број сједнице) (датум сједнице)

ЗАКЉУЧАК

1. Савјет министара Босне и Херцеговине усвојио је документ *Информација о кретању макроекономских показатеља за Босну и Херцеговину јануар/сијечањ – јуни/липањ 2022. године.*

број: _____ од _____ године.

Број: _____, _____ година.

С а р а ј е в о

М. П. Предсједавајући
Савјета министара Босне и Херцеговине
Др Зоран Тегелтија